

TÜRK SPORUNA İLİŞKİN NİCEL GELİŞİMİN DÖNEMSEL OLARAK İNCELENMESİ VE BAZI ÜLKELERLE KARŞILAŞTIRILMASI

Arif YÜCE¹, Hakan SUNAY²

¹ Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi; ² Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Geliş Tarihi: 21.12.2012
Kabul Tarihi: 18.12.2013

Özet: Bu çalışma, 2002-2012 yılları arasındaki on yıllık periyod içerisinde, Türk sporuna ilişkin sayısal gelişimin incelenmesi çerçevesinde; Lisanslı sporcu sayılarının ve sözü edilen bu sayıların cinsiyet ve branşlara göre dağılımına ilişkin mevcut durumun, sporda gelişmiş bazı ülkelerle karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmada tarama yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın verileri ülkelerin spor bakanlıklarının ve sorumlu kuruluşların dokümanlarından yararlanılarak elde edilmiştir

Araştırma sonuçlarına göre; Türkiye’de 2002 yılından 2012 yılına kadar geçen zaman içerisinde lisanslı sporcu sayısında 7 kat artış olduğu belirlenmiştir. Toplam lisanslı sporcu sayısının, genel nüfusa oranının ise yalnızca %3.87 olduğu saptanmıştır. Ayrıca Türkiye’de lisanslı olarak spor yapan erkek sporcuların sayısı, kadın sporcuların sayısının 3.4 katı kadar olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye’deki lisanslı sporcu sayısının, her yıl farklı oranlarda artış göstermesine rağmen sporda ileri performans göstermiş ülkelerle karşılaştırıldığında, gerek lisanslı sporcu sayısı, gerekse branşlara ve cinsiyete göre dağılım bakımından yetersiz olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: türk sporu, lisanslı sporcu sayısı, sporcu sayılarının karşılaştırması

PERIODICAL RESEARCH OF QUANTITATIVE IMPROVEMENT OF TURKISH SPORT AND COMPARISON WITH SOME COUNTRIES

Abstract: The aim of this study was to compare the situation in Turkey in a 10 years’ span of time, between 2002-2012, regarding the number of registered athletes and their distribution according to sex and branch with the numbers of some developed countries in sport. Screening model has been used. Related information was obtained from the countries’ ministries of sport and related institutions. The results indicated that the number of athletes increased 7 times between the years 2002-2012. Furthermore, it is determined that the total number of licenced athletes consist of %3.87 of the general population. Furthermore, it is determined that the number of licenced male athletes is 3.4 times much more than the number of female athletes. As a result, it is determined that the number of licenced athletes in Turkey is inadequate in terms of the number of licenced athletes and distribution according to sex or branches when it is compared with the countries successful in sport, despite the rising in different proportions in every year.

Key Words: turkish sport, the number of licenced athletes, the compared of the number of athletes

GİRİŞ

Spor insanlık tarihinin başlangıcına kadar uzanan bir geçmişe sahip olup toplumsal yaşantımızın vazgeçilmez bir olgusudur (1). Dünyada ve

ülkemizde spora olan ilgi her geçen gün hızla büyümekte ve hayatımızın içinde daha çok yer almaktadır. Türkiye’de ve dünyada sportif faaliyetler sadece bir boş zaman aktivitesi olarak değil,

aynı zamanda bir meslek olarak da yapılmakta olup, milyonlarca insan sportif faaliyetlerde bulunarak hayatlarını sürdürmektedirler. Gelişmiş ülkelerde en önemli eğitim araçlarından biri olan beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin amacı, insanların fiziki, sosyal, psikolojik, kültürel ve zihni gelişimlerine katkıda bulunarak toplumun sağlıklı nesiller kazanmasını sağlamak ve sporun uluslararası bir özellik kazanması nedeniyle de toplum kültürünün tanıtılabileceği yaygın bir propaganda ve reklam aracı olmaktır. Sporun bu özelliklerinin bir ülkede yoğun olarak yerleşmesi, sporun o ülkedeki yaygınlaşma oranı ile ilişkilidir (2). Spor, ülkelerin insan kalitesi ve eğitiminin geliştirilmesi adına da oldukça önemli bir unsurdur. Dolayısıyla spor yapan bireylerin sayısı, toplumların insan kalitesinin ve eğitiminin göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu sebeplerden ötürü spor yapan bireylerin sayılarının arttırılması ve sporun yaygınlaştırılması önem kazanmaktadır. Türkiye'nin gelişip kalkınmasında da önemli faktörlerden birisi olan bu alanda, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi sporun çeşitli şekilleriyle yaygınlaşması, insanların bilinçlenmesi ve sporcu sayılarının arttırılması sayesinde olacaktır (3).

Bu çalışmada Türk sporunun 2002-2012 yılları arasındaki sporcu sayılarına ilişkin gelişiminin incelenmesi, sporda ileri performans gösteren ülkelerle karşılaştırılmasının yapılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada 2000'li yıllardaki (2002-2012) spora katılımın ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılarak, sporda başarılı olmuş bazı ülkelerin sayısal verileriyle karşılaştırılmıştır. Buna göre 2002-2012 arasındaki dönemde, sporcu sayıları ile ilgili istatistik veriler ortaya konularak, gelişmiş ülkelerden bazı örnekler ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Ülkemizin verileri Gençlik ve Spor Bakanlığı raporlarına göre oluşturulmuştur. Ülkemizdeki potansiyel lisanslı spor yapan nüfusunun oluşturulmasında 10-30 yaş arasındaki bireylerin nüfusu dikkate alınmıştır. Gelişmiş ülkelerden örneklenmeler ise, ülkelerin nüfusları, lisanslı sporcu sayıları ve spora katılım oranları dikkate alınarak belirlenmiştir. Karşılaştırma yapılan ülkelerin sporcu sayılarına ilişkin veriler, 2010 yılı itibariyle

spor bakanlıklarının ve sorumlu kuruluşların dokümanlarından yararlanılarak belirlenmiştir. Karşılaştırma yapılan ülkeler, son üç olimpiyat oyunlarından kazandıkları madalya sıralamasından yararlanılarak seçilmiştir (4). Branşlar ise, 2012 Londra Yaz Olimpiyatlarında yarışılacak spor branşlarından oluşturulmuştur (5).

Araştırmada tarama yöntemine başvurulmuş ve elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR

31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 74.724.269 kişidir. Nüfusun % 50,2'sini (37.532.954 kişi) erkekler, % 49,8'ini (37.191.315 kişi) ise kadınlar oluşturmaktadır.

Toplam nüfusun % 18,2'si (13.624.240 kişi) İstanbul'da ikamet etmektedir. Bunu sırasıyla; % 6,6 ile (4.890.893 kişi) Ankara, % 5,3 ile (3.965.232 kişi) İzmir, % 3,6 ile (2.652.126 kişi) Bursa, % 2,8 ile (2.108.805 kişi) Adana takip etmektedir. Ülkemizde en az nüfusa sahip olan Bayburt ilinde ikamet eden kişi sayısı ise 76.724'tür.

Ülkemizde ortalama yaş 29,7'dir. Ortalama yaş erkeklerde 29,1 iken, kadınlarda 30,3'tür. İl ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin ortalama yaşı 29,5; belde ve köylerde ikamet edenlerin ortalama yaşı ise 30,5'tir. 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfus (50.346.979 kişi), toplam nüfusun % 67,4'ünü oluşturmaktadır. Ülkemiz nüfusunun % 25,3'ü (18.886.575 kişi) 0-14 yaş grubunda, % 7,3'ü ise (5.490.715 kişi) 65 ve daha yukarı yaş grubunda bulunmaktadır (6).

2011 Yılı itibariyle ülkemizdeki spor federasyonu sayısı 58, toplam kulüp sayısı 11.056, toplam tesis sayısı ise 9.287'dir. Son on yıl içerisinde kulüp sayılarında yaklaşık olarak iki kat artış sağlandığı görülmüştür (7, 8).

Türkiye'de Potansiyel Lisanslı Spor Yapma Nüfusu ve Lisanslı Sporcu Sayıları

Tablo 1.'de görüldüğü gibi potansiyel lisanslı spor yapma nüfusu yaş aralıklarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında ciddi bir fark olmadığı belirlenmiş, en fazla potansiyele sahip yaş aralığının genel nüfusun %8,83'lük dilimini oluşturan 10-14 yaş arası grup olduğu saptanmıştır.

Tablo 1. Potansiyel Lisanslı Spor Yapma Nüfusu*

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Toplamların Genel Nüfusa Oranı
10-14	3.386.882	3.215.723	6.602.605	%8.83
15-19	3.240.196	3.077.387	6.317.583	%8.45
20-24	3.173.618	3.050.973	6.224.591	%8.33
25-29	3.210.343	3.095.890	6.306.233	%8.43
TOPLAM	13.011.039	12.439.973	25.451.012	%34.05

Tablo 2. 2002-2011 Yılları Arasındaki Lisanslı Sporcu Sayıları**

YILLAR	ERKEK	KADIN	TOPLAM	Bir Önceki Yıla Göre Artış Yüzdesi
2002	211.690	66.356	278.046	
2003	306.493	98.590	405.083	%45.68
2004	450.996	156.897	607.893	%33.36
2005	666.154	251.664	917.818	%50.98
2006	811.989	311.053	1.123.042	%18.27
2007	910.831	352.060	1.262.891	%12.45
2008	1.062.621	406.731	1.469.352	%14.05
2009	1.172.303	449.046	1.621.349	%9.37
2010	1.272.291	492.465	1.764.756	%8.12
2011	1.396.178	551.624	1.947.802	%9.39

Tablo 3. Lisanslı Sporcu Sayısının Potansiyel Lisanslı Spor Yapma Nüfusuna Oranları

Potansiyel Lisanslı Spor Yapma Nüfusu	Lisanslı Sporcu Sayısı	Toplamların Oranları
25.451.012	2.897.686	%11.38

Tablo 2.'de görüldüğü gibi Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın verilerine göre, son on yıl içerisinde Türkiye Futbol Federasyonu (T.F.F) ve Milli Eğitim Bakanlığı (M.E.B) ait lisanslı sporcu sayıları değerlendirmeye alınmaksızın, lisanslı sporcu sayısında yaklaşık 7 kat artış olmuştur. Lisanslı sporcu sayısı 2002- 2005 yılları arasında % 330 oranında artış gösterirken 2005-2011 yılları arasında % 212 oranında artış göstermiştir. Yıllar arasındaki en yüksek artışın ise % 50.98'lik artış oranlarıyla 2004-2005 ve % 50.06'lık oran ile 2003-2004 yıllarında gerçekleştiği görülmüştür. En az artışın görüldüğü yıl ise % 8'lik oran ile 2009-2010 yılları olarak belirlenmiştir (7).

Tablo 3.'de görüldüğü üzere, Türkiye'nin lisanslı sporcu sayısının, potansiyel lisanslı spor

yapma nüfusu olarak kabul edilen nüfusa oranı %11.38'dir. Ülkemizde spora lisanslı olarak katılım potansiyeli nüfusunun yeterli düzeyde olmasına rağmen, katılım sayısı oldukça düşük düzeyde kalmıştır (6, 7).

TÜRKİYE İLE BAZI ÜLKELERİN KARŞILAŞTIRILMASI^(*)

Tablo 4.'de görüldüğü üzere bazı ülkelerin lisanslı ve lisanssız spora katılım sayıları, Türkiye'deki lisanslı sporcu sayısı ile karşılaştırıldığında, karşılaştırma yapılan ülkeler arasında Türkiye'den sonra en az spor yapan nüfusa sahip ülke İngiltere'dir. İngiltere'den sonra yaklaşık 63 milyonluk nüfusunun %27.49'u spor yapan Fransa, ardından 82.5 milyona yakın nüfusa ve %33.57'lik

* 10-30 Yaş arasındaki bireyleri ifade etmektedir.

** 2011 T.F.F ve M.E.B ait lisanslı sporcu sayıları dahil değildir.

(*) Tablolarda karşılaştırma yapılan ülkeler; Almanya, Avustralya, Fransa ve İngiltere'nin sporcu sayısına ilişkin verileri 2010 yılının son çeyreğine, A.B.D'ye ait veriler ise 2011 yılına aittir. Türkiye'ye ait sporcu sayısına ilişkin veriler; Spor Genel Müdürlüğü'nün 03.11.2011 tarihli raporlarına göre oluşturulmuştur.

Tablo 4. Ülkelerin Lisanssız Spora Katılım Sayıları ve Lisanslı Sporcu Sayılarının Karşılaştırılması

ÜLKELER	Kadın Nüfusu	Erkek Nüfusu	Toplam Genel Nüfus	Spor Yapan Nüfus	Spor Yapan Nüfusun Genel Nüfusa Oranları
A.B.D ^(14,15)	158.967.429	154.264.615	313.232.044	216.600.000	%69.15
Avustralya ^(13,9)	11.176.000	11.093.000	22.268.000	14.402.400	%64.67
Almanya ^(9,10)	41.962.000	40.341.000	82.302.000	27.636.026	%33.57
Fransa ^(9,12)	32.239.000	30.549.000	62.787.000	17.272.060	%27.49
İngiltere ^(9,11)	25.977.500	25.114.500	51.092.000	6.938.000	%13.57
Türkiye ^(6,7)	37.191.315	37.532.954	74.724.269	2.897.686	%3.87

Tablo 5. Cinsiyete Göre Ülkelerin Genel Nüfusu ve Lisanslı Sporcu Sayısının Karşılaştırılması

ÜLKELER	Kadın Nüfusu	Erkek Nüfusu	Toplam Genel Nüfus	Lisanslı Sporcu Sayısı	Lisanslı Sporcu Sayısının Genel Nüfusa Oranları
Almanya ^(9,10)	41.962.000	40.341.000	82.302.000	25.420.920	%30.88
İngiltere ^(9,11)	25.977.500	25.114.500	51.092.000	3.378.300	%6.61
Fransa ^(9,12)	32.239.000	30.549.000	62.787.000	15.681.477	%24.97
Avustralya ^(13,9)	11.176.000	11.093.000	22.268.000	4.499.100	%20.20
Türkiye ^(6,7)	37.191.315	37.532.954	74.724.269	2.897.686	%3.87

Tablo 6. Cinsiyetlerine Göre Ülkelerin Lisanslı Sporcu Sayılarının Nüfuslarına Oranları^(*)

TÜRKİYE ^{(**)(6,7)}					
Erkek Nüfus	Erkek Sporcu Nüfusu	Erkek Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı	Kadın Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı
37.532.954			37.191.315		
Toplam Sporcu Nüfusu			Toplam Sporcu Nüfusu		
2.897.686	1.924.629	%66.41	2.897.686	565.629	%19.52
ALMANYA ^(9,10)					
Erkek Nüfus	Erkek Sporcu Nüfusu	Erkek Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı	Kadın Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı
40.341.000			41.962.000		
Toplam Sporcu Nüfusu			Toplam Sporcu Nüfusu		
25.420.920	15.689.900	%61.72	25.420.920	9.731.020	%38.27
FRANSA ^{(**)(9,12)}					
Erkek Nüfus	Erkek Sporcu Nüfusu	Erkek Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı	Kadın Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı
30.549.000			32.239.000		
Toplam Sporcu Nüfusu			Toplam Sporcu Nüfusu		
15.681.477	9.101.152	%58.03	15.681.477	5.435.711	%34.66
AVUSTRALYA ^(13,9)					
Erkek Nüfus	Erkek Sporcu Nüfusu	Erkek Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı	Kadın Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusu	Kadın Sporcu Nüfusunun Toplam Sporcu Nüfusuna Oranı
11.093.000			11.176.000		
Toplam Sporcu Nüfusu			Toplam Sporcu Nüfusu		
4.499.100	2.761.300	%61.37	4.499.100	1.737.700	%38.62

(*) İngiltere'ye ait lisanslı sporcuların cinsiyetlere göre dağılımı bulunmadığından Tablo 6.'ya dahil edilememiştir.

(**) M.E.B Sporcu Sayısı olan 406.428 (% 14.6) kişinin lisansları cinsiyet ayrımı yapılmadığı için hesaplamaya dahil edilememiştir.

(***) Cinsiyet ayrımı yapılmamış olan 1.146.140 (% 7.30) bireyin lisansları hesaplamaya dâhil edilmemiştir.

spor yapan nüfusa sahip Almanya gelmektedir. Spor yapan nüfusun genel nüfusa oranla en fazla olduğu ülkeler ise %64.67'lik spor yapan nüfusa sahip Avustralya ve %69.15 oranıyla Amerika Birleşik Devleti'dir.

Tablo 5.'de görüldüğü gibi son üç Olimpiyat Oyunlarındaki başarı oranı dikkate alınarak, ülkemizden daha başarılı olan ülkelerin lisanslı sporcu sayıları ve genel nüfusa oranları incelendiğinde; Türkiye'ye en yakın nüfusa sahip Almanya'da her 100 bireyden 30'unun lisanslı olarak spor yaptığı ve bu sayının Türkiye'deki lisanslı sporcu sayısının yaklaşık olarak 10 katı kadar olduğu görülmektedir. Yine genel nüfus olarak Türkiye'den 12 milyon daha az nüfusa sahip Fransa'da spora lisanslı katılım, Türkiye'nin 5 katından daha fazladır. Türkiye genel nüfusunun yaklaşık üçte bir genel nüfusuna sahip Avustralya'daki lisanslı sporcu sayısının 4,5 milyon olması buna karşın,

Türkiye'de spora lisanslı olarak katılımının yaklaşık 3 milyon olması, Türkiye'nin lisanslı olarak spora katılımının oldukça yetersiz olduğunu göstermektedir. Türkiye'ye en yakın sporcu sayısına sahip ülke ise İngiltere'dir. Fakat lisanslı sporcu sayılarının genel nüfusa oranları incelendiğinde Türkiye yine geride kalmaktadır.

Tablo 6.'da görüldüğü gibi Türkiye'deki erkek sporcu nüfusu, toplam sporcu nüfusunun % 66.41'lik kısmını, kadın sporcu nüfusu ise % 19.52'lik kısmını oluşturmaktadır. Tablo 6.'daki ülkeler ile Türkiye karşılaştırıldığında ülkemizdeki kadın sporcu nüfusu oranının ve kadın sporcu sayısının diğer ülkelere göre oldukça düşük ve yetersiz düzeyde olduğu görülmektedir. Ülkemizde ki erkek sporcu nüfusu oranının ise kadın sporcu nüfusuna ters orantılı olarak diğer ülkelere daha fazla olduğu saptanmıştır.

Tablo 7. Ülkelerin Futbol Dışındaki Olimpik Branşlara Ait Lisanslı Sporcu Sayılarının Karşılaştırılması⁺

SPOR BRANŞLARI	ÜLKELER				
	Almanya ⁽¹⁰⁾	İngiltere ⁽¹¹⁾	Fransa ⁽¹²⁾	Avustralya ⁽¹³⁾	Türkiye ⁽⁷⁾
Atletizm	885.664	141.900	208.614	91.200	127.266
Badminton	216.516	158.800	145.091	47.700	34.330
Basketbol	190.152	47.800	456.036	403.500	160.651
Hentbol	846.359	2.000	411.271	- ^(*)	73.980
Boks	64.807	42.900	38.995	86.500	53.024
Bisiklet	134.816	75.300	108.566	264.000	12.533
Eskrim	24.525	7.500	61.047	- ^(*)	8.059
Cimnastik	4.972.043	12.300	263.748	35.200	14.443
Halter	23.831	819 ^(****)	49.771	131.600	6.546
Binicilik	737.103	41.900	687.339	87.600	3.372
Hokey	28.408	85.000	18.140	16.900	10.972
Judo	177.145	17.000	580.286	- ^(**)	42.716
Güreş	66.605	4.600 ^(****)	17.863	- ^(*)	63.813
Yüzme	575.509	172.800	288.272	222.800	70.299
Modern Pentatlon	93.455	5.880 ^(****)	852	- ^(*)	1.868
Kano	115.917	28.500	37.437	60.000	3.863
Kürek	81.654	38.000	35.916	43.400	3.916
Tekvando	55.376	18.200	48.458	178.500 ^(**)	226.237
Tenis	1.559.412	225.700	1.134.571	419.200	15.926
Masa Tenisi	614.179	37.200	191.780	45.400	59.552
Atıcılık – Okçuluk ^(****)	1.439.111	53.400	204.66	64.700	27.420
Voleybol	481.442	15.300	100.805	146.600	149.676
Triatlon	35.640	4.790 ^(****)	32.014	50.400	2.224
Yelken	185.264	55.600	270.457	89.900	9.167

(*) Avustralya'da hentbol, eskrim ve güreş branşlarına ait veriler katılım oranları çok düşük olduğu için raporlandırılmamıştır.

(**) Judo ve tekvando sporuna ait lisanslı sporcu verileri tekvando branşı adı altında toplam olarak ifade edilmiştir.

(***) İngiltere'de Hentbol, Güreş, Modern Pentatlon, Triatlon, Halter branşlarına ait veriler katılım oranlarının çok düşük olması sebebi ile genel rapor verilerinden yararlanılamamış, branşlara ait dokümanlardan yararlanılmıştır. (16),(17), (18), (19), (20)

(****) Atıcılık ve Okçuluk branşları lisanslı sporcu sayıları toplamı ile ifade edilmiştir.

Tablo 7.'de görüldüğü üzere, ülkelerin futbol dışındaki olimpik branşlarına ait lisanslı sporcu sayılarına bakıldığında, karşılaştırma yapılan ülkelerin yüzme, bisiklet, binicilik, tenis branşlarındaki lisanslı sporcu sayılarının Türkiye'ye oranla oldukça fazla olduğu görülmektedir. Türkiye'nin en fazla lisanslı sporcu sayısına sahip branşlarından biri olan Tekvando sporunun ise diğer ülkelerde Türkiye'de olduğu kadar yoğun ilgi görmediği saptanmıştır. Belirtilen branşlar dışında da ülkelerin sporcu sayılarında çeşitli farklılıklar olmasına rağmen, göze çarpan en önemli farklılıklar yüzme, tenis, bisiklet, binicilik ve tekvando branşlarda meydana gelmiştir. Ayrıca İngiltere ve Avustralya ülkelerinde Hentbol branşına ait lisanslı katılım sayısının, bu ülkelerin dışındaki diğer tüm ülkelerden çok daha az olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 8.'de görüldüğü gibi ülkelerin futbol dışındaki en popüler olan 5 spor dalı karşılaştırıl-

dığında, ülkemizdeki lisanslı sporcu sayılarının, diğer ülkelerdeki branşlardan kısmen farklılık gösterdiği saptanmıştır. Fransa, İngiltere, Avustralya ülkelerinde futbol dışındaki en fazla lisanslı katılım sayısına sahip spor olan, tenis branşı Almanya'da ikinci sırada yer almıştır. Buna karşın tenis branşı Türkiye'de ilk beş sırada dahi yer almamaktadır. Aynı zamanda ülkemizde futbol dışında en fazla lisanslı sporcu sayısına sahip olan tekvando branşı, karşılaştırılan ülkelerin herhangi birinde ilk beş sırada yer almamıştır.

Ülkemiz sporcu sayılarında ilk beş sıra içerisinde sıra derecesinden bağımsız olarak, Almanya ile karşılaştırıldığında; ortak olarak atletizm ve hentbol branşları, Fransa ile karşılaştırıldığında, basketbol ve hentbol branşları, İngiltere ile karşılaştırıldığında, atletizm, Avustralya ile karşılaştırıldığında, basketbol ve Voleybol branşlarının en fazla lisanslı sporcu sayısına sahip ilk beş branş-

Tablo 8. Olimpiyat Branşlarına Göre Futbol Hariç En Fazla Lisanslı Sporcu Sayısına Sahip İlk Beş Branşın Lisanslı Sporcu Sayılarının ve Toplam Lisanslı Sporcu Nüfusuna Oranlarının Karşılaştırılması^(*)

ÜLKELER	Sıra	Branşlar	Sporcu Sayıları	Toplam Sporcu Nüfusuna Oranları
TÜRKİYE ⁽⁷⁾	1.	Tekvando	226.237	% 7.80
	2.	Basketbol	160.651	% 5.54
	3.	Voleybol	149.676	% 5.16
	4.	Atletizm	127.266	% 4.39
	5.	Hentbol	73.980	% 2.55
ALMANYA ⁽¹⁰⁾	1.	Cimnastik	4.972.043	% 19.55
	2.	Tenis	1.559.412	% 6.13
	3.	Atletizm	885.664	% 3.48
	4.	Hentbol	846.359	% 3.32
	5.	Binicilik	737.103	% 2.89
FRANSA ⁽¹²⁾	1.	Tenis	1.134.571	% 7.23
	2.	Binicilik	687.339	% 4,38
	3.	Judo	580.286	% 3.70
	4.	Basketbol	456.036	% 2.90
	5.	Hentbol	411.271	% 2,62
İNGİLTERE ⁽¹¹⁾	1.	Tenis	225.700	% 6.68
	2.	Yüzme	172.800	% 5.11
	3.	Badminton	158.800	% 4.70
	4.	Atletizm	141.900	% 4.20
	5.	Hokey	85.000	% 2.51
AVUSTRALYA ⁽¹³⁾	1.	Tenis	419.200	% 9.42
	2.	Basketbol	403.500	% 9.06
	3.	Bisiklet	264.000	% 5.93
	4.	Yüzme	222.800	% 5.00
	5.	Voleybol	146.600	% 3,29

^(*)Tüm ülkelerin en fazla lisanslı sporcu sayısına sahip olduğu branş olan Futbol ayrı olarak incelenmiştir.

lardan ortak olan branşlarıdır. En popüler branşların genel sporcu nüfusuna oranına baktığımızda ve karşılaştırma yaptığımızda Almanya dışında bütün ülkelerin futbol hariç en popüler sporlarının oransal dağılımı ile çok fazla bir fark göstermemektedir. Ancak sporcu sayıları olarak karşılaştırılacak olursak; Türkiye'nin ilk beş sırasındaki branşların sporcu sayıları toplamı 737.810 iken, Almanya'nın 9.000.581, Fransa'nın 3.269.503, İngiltere'nin 784.200, Avustralya'nın 1.456.100'dir. İlk beş sırada yer alan branşların toplamının, toplam sporcu nüfuslarına oranları ise Türkiye'de %25.46 Almanya'da % 35.40, Fransa'da % 20.84, İngiltere'de % 23,21, Avustralya'da % 32,72 şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 9.'da görüldüğü gibi branşlar kategorilere ayrılıp karşılaştırıldığında; Türkiye de dâhil olmak üzere bütün ülkelerin ortak olarak en fazla lisanslı sporcu sayısına sahip kategorisi, takım sporları olarak saptanmıştır. Türkiye'deki su sporları, raket sporları ve diğer olimpik branşlar kate-

gorilerine olan katılımın diğer ülkelere oranla oldukça düşük seviyede kaldığı görülmektedir. Özellikle su sporlarındaki lisanslı sporcu sayısının, üç tarafı denizlerle kaplı olan Türkiye'de bu derecede az olması ülkede su sporlarına gereken ilgi ve alakanın gösterilmediğinin bir kanıtı niteliğindedir. Uzakdoğu sporlarında ise ülkemiz Fransa dışındaki diğer ülkelere daha fazla lisanslı sporcu sayısına sahiptir.

Tablo 10.'da görüldüğü üzere, futbol branşının lisanslı sporcu sayıları karşılaştırıldığında; Almanya'daki lisanslı futbolcu sayısının Türkiye'deki futbolcu sayısından yaklaşık 12 kat daha fazla, Fransa'daki lisanslı futbolcu sayısının ise yaklaşık 4 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Avustralya ve İngiltere'ye ait futbolcu sayılarının ise ülkemize yakın olmasına rağmen yine de ülkemizden daha fazla katılımın olduğu saptanmıştır. Lisanslı futbolcu sayılarının, lisanslı sporcu sayısına oranına baktığımızda, Türkiye'de lisanslı olarak spor yapan her 100 bireyden 18'inin futbola yö-

Tablo 9. Kategorilere Göre Ülkelerdeki Lisanslı Sporcu Sayıları

ÜLKELER ⁺	Su Sporları ^(1*)	Raket Sporları ^(2*)	Takım Sporları ^(3*)	Uzakdoğu Sporları ^(4*)	Bireysel Mücadele Sporları ^(5*)	Estetik Sporlar ^(6*)	Bireysel ve Çoklu Branşlı Yarışma Sporları ^(7*)	Diğer Bireysel Olimpik Sporlar ^(8*)
Almanya ⁽¹⁰⁾	958.344	2.390.107	8.302.923	232.521	131.412	4.972.043	1.149.575	2.224.570
İngiltere ⁽¹¹⁾	294.900	421.700	773.200	35.200	47.500	12.300	227.870	118.800
Fransa ⁽¹²⁾	632.082	1.471.442	3.094.500	628.744	56.858	263.748	350.046	798.157
Avustralya ⁽¹³⁾	416.100	512.300	1.160.800	178.500	86.500	35.200	405.600	283.900
Türkiye ^{(**) (7)}	87.245	109.808	938.730	268.953	16.837	14.443	143.891	45.397

Tablo 10. Ülkelerin Lisanslı Futbolcu Sayılarının Karşılaştırılması

ÜLKELER	LİSANSLI FUTBOLCU SAYILARI	LİSANSLI FUTBOLCU SAYILARININ GENEL NÜFUSA ORANI	LİSANSLI FUTBOLCU SAYILARININ LİSANSLI SPORCU SAYISINA ORANI
TÜRKİYE ⁽⁷⁾	543.451	%0.72	%18
ALMANYA ⁽²¹⁾	6.756.562	%8.20	%26.57
FRANSA ⁽¹²⁾	2.107.924	%3.35	%13.44
İNGİLTERE ⁽¹¹⁾	623.100	%1.21	%18.44
AVUSTRALYA ⁽¹³⁾	593.800	%2.66	%13.34

(**) Spor Genel Müdürlüğü 03.11.2011 tarihli raporuna göre oluşturulmuştur.

(1*) Yüzme, Yelken, Kürek, Kano

(2*) Badminton, Tenis, Masa Tenisi

(3*) Hokey, Basketbol, Hentbol, Voleybol, Futbol

(4*) Tekvando, Judo

(5*) Güreş, Boks

(6*) Cimnastik

(7*) Atletizm, Triatlon, Pentatlon, Bisiklet

(8*) Okçuluk, Atıcılık, Halter, Eskrim, Binicilik

neldiği görülmektedir. Lisanslı futbolcu sayısının genel nüfusa oranına baktığımızda ise bu oran %1'in bile altında kalmaktadır. En fazla lisanslı katılımcı sayısına sahip olan branşın bile genel nüfusa oranının %1'in altında kalması Türkiye'de spora olan lisanslı katılımın yetersizliğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada 2000'li yıllara ilişkin Türkiye'deki mevcut sporcu sayılarının gelişimi ve genç nüfusa oranla ilişkisi yorumlanmıştır. Ayrıca Türkiye'nin 2002-2012 yılları arasındaki sporcu sayılarına ilişkin veriler, son 10 yıl içerisinde gerçekleştirilen 3 olimpiyat oyunlarında başarı göstermiş 4 ülkenin (Almanya, İngiltere, Fransa, Avustralya) sporcu sayılarına ilişkin veriler ile karşılaştırılmıştır.

Sonuç olarak; 2002-2012 yılları arasında Türkiye'deki lisanslı sporcu sayısında yaklaşık 7 kat, oransal olarak % 700 oranında bir artış göstermiştir.

Ülkemizde lisanslı olarak potansiyel spor yapma nüfusunun oldukça fazla olduğu fakat bu potansiyeli oluşturan bireylerin lisanslı spora katılımlarının çok düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Öyle ki araştırma kapsamında karşılaştırılan ülkeler arasında bulunan Avustralya'nın genel nüfusu bile, ülkemizin lisanslı olarak potansiyel spor yapma nüfusundan az iken, aynı ülkenin lisanslı sporcu sayısının ülkemizin sporcu sayısından % 55.26 oranında fazla olduğu belirlenmiştir. Öte yandan yine karşılaştırma kapsamında incelenen ülkelerden Almanya'nın cimnastik branşına ait lisanslı sporcu sayısının dahi bizim ülkemizin toplam lisanslı sporcu sayısından, yaklaşık 2 milyon, lisanslı futbolcu sayısının ise yaklaşık 4 milyon birey kadar fazla olduğu görülmektedir. Türkiye genel nüfusunun yaklaşık üçte birini oluşturan ve azımsanamayacak kadar fazla olan potansiyel lisanslı sporcu nüfusunun, gereken potansiyele ulaşip, lisanslı olarak spora daha fazla katılımı, ülke sporunun gelişimi ve başarısı açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Yine araştırma kapsamındaki ülkelerin, Türkiye de dahil olmak üzere en fazla lisanslı sporcu sayısının bulunduğu branş futbol olarak belirlenmiştir. Buna karşın lisanslı futbolcu sayısının genel nüfusun % 1'inin bile altında kalması ülkemizde spora, lisanslı katılımın yetersizliğinin bir başka göstergesi olarak

kabul edilebilir. Ülkemizde halkın spora olan ilgisi her geçen yıl hızla artmasına rağmen elde edilen veriler bazı Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, spora aktif katılımın çok düşük seviyede olduğunu görülmektedir.

Günümüzde, sporun insan sağlığındaki önemi hemen herkes tarafından bilinmektedir. Spora katılımı artırmak ve sporu bir yaşam biçimi haline getirebilmek için öncelikle, herkes için spor seferberliği kapsamında çocuk ve gençlerimizi spor yapmaları için teşvik etmeliyiz (22). Ülkemizde spora gereken değer verilmeli ve sporun tabana yayılması sağlanmalı, okullarda, kamu ve özel alanlarda bireyler spora teşvik edilmeli ve gereken katılım sağlanmalıdır. Spora katılımın en üst düzeye çıkarmanın en önemli koşullarından biri spor tesisleri sayısını artırmak ve spor yapmak isteyen gençlere destek vermektir.

KAYNAKLAR

1. Sunay,H. "Türk Spor Politikasına Analitik Bir Bakış", Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,Cilt; I, Sayı;1, s.39-42,Eylül 2003, Ankara.
2. Sunay, H. "Türkiye'de Sporun Yaygınlaştırılması Kapsamında Çağdaş Spor Yöneticilerinin Rolü ve Önemi" 27-29 Ekim 2002 tarihleri arasında Antalya-Kemer'de gerçekleştirilen 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri, Bildiri kitapçığı, s.263-272, 2002, Antalya.
3. Karahüseyinoğlu, M. F., Ramazanoğlu, F., Nacar E., Savucu Y., Ramazanoğlu M. O., Altungül O. "Türkiye'nin Spordaki Konumunun Bazı Avrupa Ülkeleri İle Karşılaştırılması". Doğu Anadolu Araştırmaları Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 3, s.75-82, Haziran 2005
4. Hürriyet Gazetesi, Pazar Eki 15 Ocak 2012,s.21
5. http://tr.wikipedia.org/wiki/2012_Yaz_Olimpiyatlar%C4%B1(Erişim, 20 Aralık 2011)
6. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10736> (Erişim, 20 Ocak 2012)
7. <http://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/Istatistikler.aspx> 03.2011 Tarihli Raporlar - (Erişim,10 Ocak 2011)
8. <http://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/ContentView.aspx?contentUrl=/Bim%20Dosyalar/stratejikplanlama.pdf> (SGM Stratejik Plan 2010-2014)(Erişim 2 Aralık, 2011)
9. <http://esa.un.org/unpd/wpp/Excel-Data/population.htm> (Erişim, 7 Ocak 2012)
10. http://www.dosb.de/fileadmin/fm-dosb/downloads/bestandserhebung/Bestandserhebung_2010_Heftvorlage_-_Version_01_10_2010-Druck.pdf (Erişim, Aralık 2011)

11. http://www.sportengland.org/research/active_people_survey/idoc.ashx?docid=4e3a8ed7-7232-4919-8514-147b22a11d91&version=1 (Erişim, 25 Aralık 2011)
12. <http://www.sports.gouv.fr/index/communication/statistiques/donnees-detaillees/donnees-detaillees-2011>(Erişim, 7 Ocak 2012)
13. Participation in Exercise, Recreation and Sport (Annual Report 2010), Australian Government, Australian Sports Commission
<http://www.ausport.gov.au/information/casro/ERASS> (Erişim, 4 Ocak 2012)
14. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/us.html> (Erişim, 25 Aralık 2011)
15. Sports, Fitness & Recreational Activities Topline Participation Report 2011 (2011SGMA Research) www.SGMA.com (Erişim, 7 Ocak 2012)
16. http://www.sportengland.org/research/sport_facts/idoc.ashx?docid=b223d453-1835-4d9b-84d1-b69bcdc5e35f&version=2 (Erişim, 30 Aralık 2011)
17. http://www.sportengland.org/research/sport_facts/idoc.ashx?docid=9b0e8d19-558f-44eb-b333-4e711a7c2cfd&version=2 (Erişim, 30 Aralık 2011)
18. http://www.sportengland.org/funding/ngb_investment/idoc.ashx?docid=5d17d8c9-51d2-4cc2-8b69-17d25ed9829e&version=1 (Erişim, 30 Aralık 2011)
19. http://www.sportengland.org/research/sport_facts/idoc.ashx?docid=cc523f18-0820-4ae6-94c4-a8d65829e201&version=2 (Erişim, 30 Aralık 2011)
20. http://www.sportengland.org/research/sport_facts/idoc.ashx?docid=0a0f5a02-86c4-4218-bfd4-3e087ec627fc&version=1 (Erişim, 30 Aralık 2011)
21. <http://www.dfb.de/uploads/media/DFB-Mitglieder-Statistik-2011.pdf> (Erişim, 30 Aralık 2011)
22. Gül, Ç. “Türk Spor Teşkilatının Sorunları ve Yeniden Yapılanması”, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, S.110, 2008, Ankara.